NORAKSTS
Lieta Nr. A420575311
(A00523-13/13)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2013. gada 18. martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis O. Priedītis,

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts meža dienesta – pārstāvim *A.B.*,

2013. gada 5. martā atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu Nr. A420575311 *A.K.* pieteikumā par Valsts meža dienesta 2011. gada 6. jūlija lēmuma Nr. 1-19/678 „Par mednieka apliecības Nr. */numurs/* atcelšanu" atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] 2011. gada 15. augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja *A.K.* pieteikums (*lietas 3. – 6. lapa*). Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2011. gada 17. augusta lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr. A420575311 par Valsts meža dienesta (turpmāk – Dienests) 2011. gada 6. jūlija lēmuma Nr. 1-19/678 „Par mednieka apliecības Nr. */numurs/* atcelšanu" (turpmāk – Lēmums) atcelšanu (*lietas 2. lapa*).

[2] No lietas materiāliem izriet, ka Dienests uzsāka administratīvo lietvedību par pieteicējam 2005. gada 21. decembrī izsniegtās mednieka apliecības Nr. */numurs/*

izsniegšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām. Veicot pārbaudi, konstatēts, ka pieteicējs 2005. gada 21. decembra mednieka apliecību Nr. */numurs/* saņēmis prettiesiski. Dienests anulēja apliecību, pamatoties uz šādiem apsvērumiem:

[2.1] No 2005. gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā reģistrēti dati, ka pieteicējam izsniegta apliecība Nr. */numurs/*. Kā izsniegšanas pamatojums norādīts 1997. gada 10. novembra mednieka apliecības Nr. */numurs/* maiņa. Pēc 1997. – 1999. gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā esošās informācijas mednieka apliecība Nr. */numurs/* reģistrēta citai personai.

[2.2] Pieteicēja paskaidrojums vērtējams kritiski, jo Dienesta rīcībā nav dokumentālu apstiprinājumu tam, ka 1997. gada 10. novembrī pieteicējam ir izsniegta mednieka apliecība Nr. */numurs/* vai kāda cita mednieka apliecība. Līdz ar to pieteicējs nevarēja iegūt mednieka apliecību Nr. */numurs/*, pamatojoties uz 1997. gada 10. novembra mednieka apliecības Nr. */numurs/* maiņu.

[2.3] Dienesta rīcībā nav pieteicēja 2005. gada iesnieguma un paskaidrojuma par mednieka apliecības nomaiņu, pieteicējs nav atrodams to personu reģistrā, kuras samaksājušas maksu par mednieka eksāmena kārtošanu 1997. gadā. Tādējādi Dienests ir guvis apstiprinājumu, ka pieteicējam 2005. gada 21. decembra mednieka apliecība Nr. */numurs/* izsniegta nepamatoti.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam Lēmumam, pieteicējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteicējs lūdz atcelt pārsūdzēto Lēmumu, pamatojoties uz tālāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Tas, ka pēc 1997. – 1999. gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā esošās informācijas mednieka apliecība Nr. */numurs/* reģistrēta citai personai, vēl nenozīmē, ka pieteicējam tā netika izsniegta. Ja Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā mednieka apliecība Nr. */numurs/* nav reģistrēta, nenozīmē, ka tā iegūta prettiesiski. Visu veidu dokumentālo pierādījumu saglabāšana ir attiecīgo valsts iestāžu, šajā gadījumā Dienesta, nevis privātpersonas pienākums.

[3.2] Mednieka apliecības Nr. */numurs/* izsniegšanas faktu pierāda ieraksts Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā, kuru apstiprina Dienests, kā arī Dienests neapstrīd pieteicēja rīcībā esošās mednieka apliecības Nr. */numurs/* autentiskumu.

[3.3] Nav pamatots Dienesta arguments, ka pieteicējs 1997. gadā nav kārtojis mednieka eksāmenu. Ja Dienesta rīcībā nav visu nepieciešamo ierakstu, administratīvais process bija jāierosina pret atbildīgajām amatpersonām, nevis pret pieteicēju, aizskarot viņa likumiskās tiesības.

[3.4] 2005. gada 21. decembra mednieku apliecības Nr. */numurs/* atcelšana ir pretrunā ar Administratīvā procesa likuma 10. pantā nostiprināto tiesiskās paļāvības principu.

2005. gada 21. decembra mednieka apliecības Nr. */numurs/* atcelšana tā iemesla dēļ, ka Dienesta rīcībā nav visu nepieciešamo ierakstu, var nopietni apdraudēt sabiedrības intereses, jo veicinās valsts iestāžu patvaļu. 2005. gada 21. decembra mednieka apliecības Nr. */numurs/* atcelšana nesamērīgi ierobežos pieteicēja tiesības, neatbilst samērīguma principam un nav lietderīga.

[4] Dienests tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikuma uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem (*lietas 14. – 15. lapa*).

[5] Pieteicējs uz tiesas sēdi nav ieradies. Par tiesas sēdes vietu un laiku paziņots. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 214. panta pirmo daļu, tiesa atzīst par iespējamu pieteikumu izskatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

Dienesta pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, uzturēja Lēmumā un paskaidrojumā minētos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus un tiesas sēdē procesa dalībnieka izvirzīto argumentu pamatotību, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] 2011. gada 17. augustā lieta ierosināta par Lēmuma atcelšanu, ar kuru anulēta pieteicējam izsniegtā mednieka apliecība Nr. */numurs/*. Tomēr no Dienesta pārstāvja sniegtās informācijas (*2011. gada 29. augusta izziņa, lietas 32. lapa*), izriet, ka pieteicējs 2011. gada 26. augustā ir nokārtojis eksāmenu un saņēmis jaunu mednieka apliecību. Līdz ar to tiesai vairs nav pamata lemt par Lēmuma atcelšanu, jo pieteicējs jau citādā veidā ir panācis sev labvēlīgu tiesisko regulējumu – ieguvis noteiktu statusu, kas tam ļauj piedalīties medībās. Tiesa vērtēs pārsūdzētā Lēmuma tiesiskumu, proti, vai ir pamats atzīt Lēmumu par prettiesisku.

[8] No lietas materiāliem secināms, ka lietā izšķirams jautājums par to, vai Dienests pamatoti un tiesiski atcēla jeb anulēja pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu – 2005. gada 21. decembrī izsniegto mednieka apliecību Nr. */numurs/*, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem. Veicot izvērtējumu, tiesa norāda sekojošo.

[8.1] Pieteicējam nelabvēlīgais administratīvais akts pamatots ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 86. panta otrās daļas 4. punktu. APL 86. pants reglamentē prettiesiska administratīvā akta atcelšanas iespējas. Ja panta pirmajā daļā noteikts, ka adresātam nelabvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī, tad attiecībā uz adresātam labvēlīga lēmuma atcelšanu panta otrajā daļā minēti atsevišķi atcelšanas gadījumi. Šo gadījumu uzskaitījums ir izsmeļošs. Šādā veidā likumā, ņemot vērā taisnīguma, tiesiskās paļāvības un tiesiskuma apsvērumus, minēti gadījumi, kad ir izbeidzamas personai labvēlīgas tiesiskās attiecības, kuras dibinātas pretēji tiesību normās noteiktajam. Pārējos gadījumos iestādes radītā kļūda nevar radīt tādas sekas, ka savulaik prettiesiski izdotais administratīvais akts būtu atceļams.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) atzinis, ka no APL 86. panta otrās daļas ievaddaļas (tiesību normas tiesiskajām sekām) redzams, ka šajā daļā minēto apstākļu konstatēšanas gadījumā administratīvo aktu var atcelt. Tiesību

norma neparedz, ka administratīvais akts ir atceļams. Tādējādi tiesību norma paredz iestādes rīcības brīvību labvēlīga prettiesiska administratīva akta atcelšanai un, lai sasniegtu konkrētajā gadījumā taisnīgāko risinājumu, pieļauj tālāku konkrēto apstākļu izvērtējumu atbilstoši tiesību principiem. Proti, izvēloties, vai priekšroka konkrētajā gadījumā dodama tiesiskuma principam (jo ir konstatēts administratīvā akta prettiesiskums), vai arī pastāv apstākļi, kas liek dot priekšroku tiesiskās paļāvības principam (*sk. Senāta 2010. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. SKA-240/2010 16. punktu*).

Saskaņā ar APL 86. panta otrās daļas 4. punktu adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts attiecīgā administratīvā akta izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Šādā gadījumā iestāde izvērtē adresāta veikto darbību prettiesiskumu un atceļ šo administratīvo aktu ar tā izdošanas dienu.

Tātad tiesību norma paredz iestādes pienākumu konstatēt, ka labvēlīga administratīva akta izdošanu adresāts panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Un secīgi iestādei, rīcības brīvības ietvaros izdarot apsvērumus par lēmuma izdošanas lietderību un konstatējot prettiesiskumu, ir pienākums šo prettiesisko administratīvo akta atcelt. Šādā gadījumā lēmums, kas pieņemts apsvērumu rezultātā, kļūst par obligāto lēmumu.

Ievērojot norādīto, tiesai jāpārbauda, vai pieteicējs 2005. gada 21. decembrī izsniegtās mednieka apliecības Nr. */numurs/* izdošanu ir panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu.

[8.2] No lietas materiāliem izriet, ka pamats mednieka apliecības Nr. */numurs/* izsniegšanai ir iepriekš – 1997. gada 10. novembrī, izsniegtās mednieka apliecības Nr. */numurs/* maiņa. Līdz ar to lietā izvērtējams, kad un kādos apstākļos pieteicējs ieguva apliecību Nr. */numurs/*.

Atbilstoši Medību likuma (*spēkā no 1995. gada 1. augusta līdz 2003. gada 6. augustam*) 8. panta pirmajai daļai mednieka apliecību var iegūt Latvijas Republikas iedzīvotāji, kas sasnieguši 18 gadu vecumu. Mednieka apliecību izdod Valsts meža dienesta virsmežniecības pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā. Pārbaudāmo zināšanu apjomu nosaka medību noteikumi. Mednieka apliecība ir derīga visā Latvijas teritorijā. Savukārt mednieku eksāmens tiek kārtots mednieku eksaminācijas komisijā, kuras sastāvu atbilstoši panta otrajai daļai pēc Valsts meža dienesta ieteikuma apstiprina rajona padome vai republikas pilsētas dome, iekļaujot tajā Valsts meža dienesta, vides aizsardzības, Valsts policijas speciālistus, kā arī mednieku biedrību pārstāvjus. Eksaminācijas komisijas darbību finansē Valsts meža dienests, nosakot maksu par eksāmena kārtošanu un mednieka apliecības sagatavošanu. Turklāt, kā to paredz panta trešā daļa, par eksāmena rezultātiem tiek sastādīts protokols. Cita veida zināšanu pārbaude medību šaujamieroču iegādei medībām nav nepieciešama.

No citētajām normām secināms, ka obligāts priekšnoteikums mednieka apliecības saņemšanai ir iepriekšēja eksāmena nokārtošana eksaminācijas komisijā.

[8.3] Pārbaudot 1997. – 1999. gada Rīgas pilsētas mednieku apliecību reģistrācijas žurnālā reģistrētos datus (*oriģinālie žurnāli uzrādīti tiesas sēdē*), redzams, ka mednieka apliecība Nr. */numurs/* 1997. gada 10. novembrī izsniegta 1928. gadā dzimušajam *J.J.*

Dienesta rīcībā nav neviena dokumenta, kas norādītu kaut vai uz teorētisku iespēju, ka mednieka apliecība Nr. */numurs/* ir izsniegta pieteicējam.

Pieteicējs pieteikumā norādījis, ka 1997. gadā nokārtojis eksāmenu mednieka apliecības iegūšanai, norādot gan veiktās darbības, t.i., pirms eksāmena kārtošanas Dienesta sekretārei iesniegta pases kopija, medicīniskās izziņas par veselības stāvokli kopija, apliecības kopija par pirmās medicīniskās palīdzības un dokuments par kursa pabeigšanu medniekiem, gan eksāmena veidu un rezultātu paziņošanas termiņus. Tomēr pieteicējs nav iesniedzis nekāda veida pierādījumus, kas apstiprinātu viņa sniegtos paskaidrojumus. Turklāt žurnālā, kurā reģistrēta mednieka apliecības Nr. */numurs/* izsniegšana pieteicējam, kā mednieka kvalifikācijas saņemšanas gads norādīts 1993. gads, kas ir pretrunā paša pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem par kvalifikācijas iegūšanu 1997. gadā. Jāņem vērā, ka pieteicējs ir parakstījies žurnālā par mednieka apliecības Nr. */numurs/*, tātad redzējis un akceptējis norādes par kvalifikācijas iegūšanu 1993. gadā.

[8.4] Kā jau tiesa iepriekš norādīja, tad galvenais priekšnoteikums mednieka apliecības iegūšanai ir eksāmena nokārtošana. Ja tiek pierādīts, ka šāds eksāmens ir nokārtots, tad pārējās formalitātes – mednieka apliecību reģistrēšana un izsniegšana, kļūdas šajos procesos – ir otršķirīgas. Izskatāmajā lietā tiesa negūst apstiprinājumu tam, ka pieteicējs ir kārtojis eksāmenu. No Dienesta savāktajiem pierādījumiem iespējams izdarīt skaidru secinājumu, ka pieteicējs 1997. gada 10. novembrī nav ieguvis mednieka apliecību Nr. */numurs/*. Līdz ar to vēlāk sekojošais process, neatkarīgi no tā, vai ir vai nav pieļautas kādas formālas kļūdas, nerada tiesisku pamatu pieteicējam iegūt mednieka apliecību un baudīt tās tiesības, kas tādā veidā tiek piešķirtas. Pieteicējs nav iesniedzis vai norādījis uz kādu pārbaudāmu un izvērtējamu pierādījumu, kas ļautu izdarīt pretējus secinājumus.

Apstāklis, ka nav gūts apstiprinājums un pierādījumi tam, ka pieteicējs 1997. gadā būtu nokārtojis eksāmenu, bet pieteicēja rīcībā ir mednieka apliecība, ļauj izdarīt secinājumu, ka tieši pieteicējs ir rīkojies prettiesiski, jo eksāmena nokārtošana ir atkarīga tikai no paša pieteicēja. 2005. gada 21. decembrī izsniegtajā mednieka apliecībā Nr. */numurs/* ir dota atsauce uz 1997. gada 10. novembrī izsniegt mednieka apliecību Nr. */numurs/* – ja Dienests būtu pieļāvis paviršības kļūdu un nepamatoti norādījis šādas ziņas, tad tas pieteicējam bija jāredz un attiecīgi jānorāda. Pieteicējs šādas darbības nav veicis.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka pieteicējs 2005. gada 21. decembrī izsniegto mednieka apliecību Nr. */numurs/* ieguvis prettiesiski, proti, noteiktajā kārtībā nenokārtojot eksāmenu. Turklāt tiesa uzskata, ka pieteicēja prettiesiskā rīcība lietā ir pierādīta, pieteicējam bija zināms, ka viņam nav bijusi iepriekš izsniegta mednieka apliecība, attiecīgi pieteicējs uz nepatiesu ziņu pamata, paļaujoties, ka minētās ziņas netiks pārbaudītas, – tātad prettiesiski, vēlējies panākt sev vēlamo labumu.

[8.5] Spēkā esošā Medību likuma 12. pantā noteikts, ka mednieka apliecība ir dokuments, kas nepieciešams, lai saņemtu medību atļauju, mednieka sezonas karti un medību šaujamieroča iegādes atļauju, kā arī drīkstētu medīt šajā likumā un citos medības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šā likuma 14. panta pirmā daļa noteic, ka mednieka apliecību izsniedz Dienests personām, ja uz tām neattiecas Ieroču aprites

likumā noteiktie ierobežojumi, pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā.

Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumu Nr. 110 „Noteikumi par mednieku un medību vadītāju apmācības kārtību, zināšanu un praktisko iemaņu pārbaudes programmu, kā arī mednieka apliecības un medību vadītāja apliecības izsniegšanas kārtību" 10. – 12. punktos noteikts, ka apmācība ir obligāts priekšnosacījums, ja persona vēlas kārtot eksāmenu mednieka vai medību vadītāja apliecības saņemšanai, izņemot tās personas, kuras Latvijas Lauksaimniecības universitātes Meža fakultātē vai Ogres meža tehnikumā ir sekmīgi nokārtojušas kursu medību saimniecībā. Mednieka apmācība ietver teorētisko zināšanu pārbaudi un praktisko iemaņu pārbaudi (šaušanu).

No iepriekš norādītā normatīvā regulējuma nepārprotami izriet, ka obligāts priekšnosacījums mednieka apliecības saņemšanai ir apmācības un sekmīgi nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā. Tiesas ieskatā ir acīmredzams, ka mednieku apliecības izdošana, nepārliecinoties par personas sekmīgu teorētisko un praktisko iemaņu pārbaudi, būtiski apdraud gan pašas personas, gan citu personu veselību un dzīvību, kā arī apdraud vides intereses.

Ņemot vērā norādīto, tiesa atzīst, ka Lēmuma izdošana par pieteicējam izsniegtās mednieka apliecības Nr. */numurs/* anulēšanu bija nepieciešama, lietderīga un arī samērīga.

[9] Pie šādiem apstākļiem tiesa secina, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un 289. – 291. pantu,

nosprieda:

noraidīt *A.K.* pieteikumu par Valsts meža dienesta 2011. gada 6. jūlija lēmuma Nr. 1-19/678 „Par mednieka apliecības Nr. */numurs/* atcelšanu" atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (*paraksts*) O. Priedītis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnesis O. Priedītis
Rīgā 2013. gada 18. martā